

- 1 Antar for alle deloppgaver at gassen kan beskrives ved ideell gasslov og at varmekapasiteten er konstant på temperaturintervallet.

- a) For isoterm kompresjon ved $T = 300\text{ K}$ beregnes det teoretiske arbeidet som gitt i ligning (1).

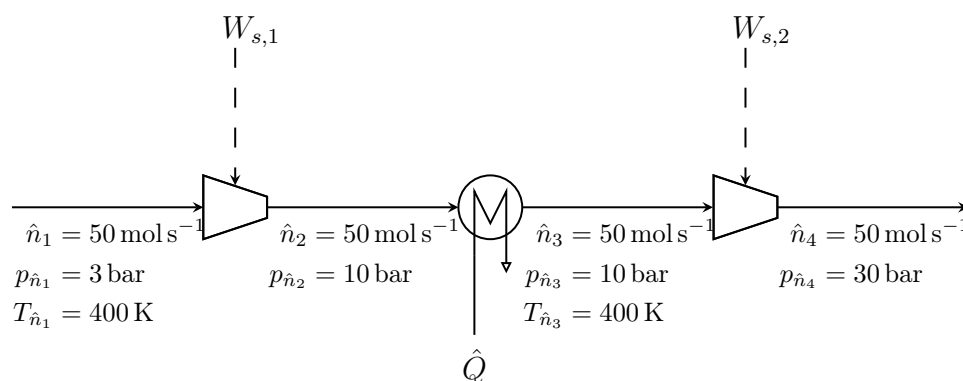
$$W_s^{\text{rev}} = \int_{p_o}^{p_f} \hat{V} dp = \hat{n}RT \ln \left(\frac{p_f}{p_o} \right) \quad (1)$$

Her er $\hat{n}$ molar strømningsrate, R [kJ mol⁻¹ K⁻¹] er gasskonstanten, T [K] er temperatur, p_f [Pa] er trykket ved slutttilstand og p_o er trykket ved starttilstand. Det virkelige arbeidet bestemmes ved å dividere reversibelt arbeid på virkningsgraden.

$$W_s = \frac{W_s^{\text{rev}}}{\eta} \quad (2)$$

Setter inn $\hat{n} = 50\text{ mol s}^{-1}$, $c_p = 30\text{ J mol}^{-1}\text{ K}^{-1}$, $p_o = 3\text{ bar}$, $p_f = 30\text{ bar}$, $\eta = 0,7$ og $T = 300\text{ K}$ for uttrykkene i ligning (1) og (2) og finner $W_s^{\text{rev}} = 287,0\text{ kW}$ og $W_s = 410,0\text{ kW}$.

- b) Isoterm kompresjon ved $T = 400\text{ K}$ beregnes på tilsvarende måte som i a), og resultatet er $W_s^{\text{rev}} = 382,7\text{ kW}$ og $W_s = 546,7\text{ kW}$.
- c) Et flytskjema for prosessen er gitt i figur 1.

Figur 1: Et flytskjema for stegvis kompresjon av gass med mellomkjøling.

For en adiabatisk, reversibel tilstandsendring for en ideell gass er pV^γ konstant. Et ekvivalent uttrykk er gitt i ligning (3).

$$\frac{T_f}{T_o} = \left(\frac{p_f}{p_o} \right)^{\frac{\gamma-1}{\gamma}} \quad (3)$$

hvor eksponenten kan skrives $(\gamma-1)/\gamma = R/c_p$. Beregner først de «reversible» temperaturene, $T_{\hat{n}_2}^{\text{rev}}$ og $T_{\hat{n}_4}^{\text{rev}}$, og bestemmer tilhørende reversibelt arbeid $W_{s,1}^{\text{rev}}$ og $W_{s,2}^{\text{rev}}$ fra energibalansen, gitt i ligning (4).

$$W_s^{\text{rev}} = \hat{n}c_p\Delta T \quad (4)$$

Deretter kan de virkelige arbeidene bestemmes ut i fra virkningsgraden, η , og de virkelige utgangstemperaturene, $T_{\hat{n}_2}$ og $T_{\hat{n}_4}$, fra energibalansen. Eksponentuttrykket er $(\gamma-1)/\gamma = R/c_p = 0.277$. Resultatene er presentert i tabell 1.

Tabell 1: «Reversible» temperaturer, reversibelt arbeid og virkelig arbeid for prosessen vist i figur 1.

Beskrivelse	Variabel	Verdi
Temperaturer	$T_{\hat{m}_2}^{\text{rev}}$	558,3 K
	$T_{\hat{m}_4}^{\text{rev}}$	542,3 K
Reversibelt arbeid	$W_{s,1}^{\text{rev}}$	237,5 kW
	$W_{s,2}^{\text{rev}}$	213,4 kW
Arbeid	$W_{s,1}$	339,3 kW
	$W_{s,2}$	304,9 kW
Totalt	W_s	644,2 kW

- d) For å beregne utgangstemperaturen $T_{\hat{m}_4}$ benyttes energibalansen. Endringen i indre energi er som kjent gitt fra $dU = \delta Q + \delta W$. Ved å benytte ligning A.40 fra Appendix A.13 i Skogestad (2003) kan entalpi balansen uttrykkes som gitt i ligning (5).

$$\Delta \hat{H} = \hat{Q} + W_s = \hat{n} \int_{T_o}^T c_p(\tau) d\tau \quad (5)$$

Varmekapasiteten er antatt konstant. Integralet reduseres til $W_{s,2} = \hat{n}c_p\Delta T$ hvor $\Delta T = (T_{\hat{m}_4} - T_{\hat{m}_3})$ som løses for temperaturen til strøm 4. Resultatet er $T_{\hat{m}_4} = 603,3$ K.

- e) Fluidet beskrives med ideell gasslov og fluidets temperatur etter varmeveksleren er lik temperaturen før første kompresjonstrinn. Dermed skal entalpiendringen fra $\hat{n}_1$ til $\hat{n}_3$ totalt være null. Kjølebehovet blir dermed lik det virkelige arbeidet $W_{s,1}$.

Behovet for vanntilførsel er gitt ved:

$$\hat{Q} = \dot{m}_{\text{H}_2\text{O}} \int_{T_o}^T c_{p,\text{H}_2\text{O}}(\tau) d\tau \quad (6)$$

hvor det antas at vannets spesifikke varmekapasitet, $c_{p,\text{H}_2\text{O}}$, er konstant over temperaturintervallet, T_o er innløpstemperaturen til kjølevannet og T er utløpstemperaturen til kjølevannet. Setter inn $c_{p,\text{H}_2\text{O}} = 4,18 \text{ kJ kg}^{-1} \text{ K}^{-1}$, $T_o = 300 \text{ K}$, $T = 400 \text{ K}$ og finner $\dot{m}_{\text{H}_2\text{O}} = 0,812 \text{ kg s}^{-1}$.

Varmevekslerens areal bestemmes fra designligningen, ligning (7), hvor det antas ideell, motstrøms varmeveksler.

$$\hat{Q} = UA\Delta T_{lm} \quad (7)$$

For å bestemme logratimisk midlere temperaturdifferanse må $T_{\hat{m}_2}$ regnes. Følger samme argumentasjonsrekke som i punkt d) og finner $T_{\hat{m}_2} = 626,2 \text{ K}$. Innsatt i uttrykket for logaritmisk midlere temperaturdifferanse, ligning (8), beregnes $\Delta T_{lm} = 154,6 \text{ K}$.

$$\Delta T_{lm} = \frac{\Delta T_2 - \Delta T_1}{\ln \left(\frac{\Delta T_2}{\Delta T_1} \right)} \quad (8)$$

Her er $\Delta T_1 = T_{\text{ut}}^{\text{H}_2\text{O}} - T_{\text{inn}}^{\text{H}_2\text{O}}$ er temperaturdifferansen på kald side av varmeveksleren (kjølevannet) og $\Delta T_2 = T_{\hat{m}_3} - T_{\hat{m}_2}$ er temperaturdifferansen på varm side av varmeveksleren (fluidet).

Varmevekslerens areal beregnes fra ligning (7). Innsatt $\hat{Q} = W_{s,1} = 339,4 \text{ kJ s}^{-1}$, $U = 200 \text{ W K}^{-1} \text{ m}^{-2}$ og $\Delta T_{lm} = 154,6 \text{ K}$ gir $A = 10,97 \text{ m}^2$.